

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

YTTRANDE
2025-03-27

Ärendenummer
NV-01066-25

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över promemorian Strategiska nettonollprojekt – Kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om nettonollindustrin (dnr KN2025/00239)

Sammanfattning

Naturvårdsverket har inga synpunkter på promemorians förslag till förordning på en övergripande nivå. Naturvårdsverket ser positivt på förändringar som på olika sätt underlättar och stödjer den gröna omställningen. Samtidigt bedömer vi att det är centralt att andra aktörers intressen beaktas när sådana förändringar görs.

Naturvårdsverket konstaterar att det finns otydligheter om vilka beslut som ska vara möjliga att överklaga enligt den föreslagna förordningen. Resonemang i promemorian indikerar att det endast är vissa beslut som ska kunna överklagas, men detta framgår inte av den föreslagna förordningen.

Vidare konstaterar vi att promemorian inte berör frågan om närboendes och ideella organisationers deltagande i den process som regleras av förslaget. Detta bedömer vi är en viktig fråga, särskilt om det är så att endast vissa beslut ska kunna överklagas. Om endast avslagsbeslut ska kunna överklagas så förnekas närboende och ideella organisationer möjlighet att påverka miljöbeslut i den utsträckning de har rätt till enligt gällande rätt.

Naturvårdsverkets ställningstagande och skäl

Naturvårdsverket har inga synpunkter på promemorians förslag till förordning på en övergripande nivå. Naturvårdsverket ser positivt på förändringar som på olika sätt underlättar och stödjer den gröna omställningen. Samtidigt bedömer vi att det är viktigt att sådana förändringar görs med bland annat beaktande av andra aktörers intressen, exempelvis när det gäller närboendes möjlighet att delta i miljöprocesser för prövning av projekt med miljöpåverkan, och med hänsyn till Århuskonventionen som förordningen hänvisar till. Vi uppfattar det även som otydligt vilka beslut som ska kunna överklagas.

6.3 Överklagande av beslut om erkännande och upphävande

Naturvårdsverket konstaterar att det finns otydligheter kring vilka beslut som ska vara möjliga att överklaga enligt den föreslagna förordningen. Vissa resonemang

i promemorian indikerar att det exempelvis inte skulle vara möjligt att överklaga ett bifall till beslut om erkännande, vilket inte framgår av den föreslagna förordningen.

Enligt 11 § förslag till förordning föreslås att beslut om såväl erkännande av ett projekt, som ett strategiskt nettonollprojekt, som beslut om upphävande av ett sådant erkännande ska få överklagas till regeringen. Andra beslut ska inte kunna överklagas. Naturvårdsverket har inga synpunkter på bestämmelsen och bedömer att det av den följer att såväl beslut om bifall som avslag i ärenden om erkännande och upphävande omfattas, samt att en bedömning av vem som har rätt att överklaga ska göras enligt 42 § förvaltningslagen (2017:900). Denna slutsats stämmer överens med promemorians bedömning under avsnitt 6.3, att *”förvaltningslagens bestämmelser om överklagande av beslut, med undantag för bestämmelsen om till vilken myndighet beslut överklagas, kan tillämpas vid både erkännande- och upphävandeärenden”*.¹

Naturvårdsverket noterar att det av promemorian i övrigt förefaller som att endast avslagsbeslut i ärenden om erkännande ska vara överklagbara. Till exempel står det att *”myndigheternas beslut om avslag på en ansökan om erkännande samt upphävande av ett erkännande ska överklagas till regeringen”*.² I promemorian anges även att 41–46 §§ förvaltningslagen *”bedöms lämpliga och ändamålsenliga att tillämpa för de ansvariga myndigheterna vid överklagande av beslut om avslag på en ansökan om erkännande och av beslut om upphävande av ett erkännande”*.³ Naturvårdsverket bedömer att promemorian är motsägelsefull i denna del och att det behöver klargöras vilka beslut i ärendena som kan överklagas.

Om avsikten med den föreslagna författningen är att endast vissa beslut ska kunna gå att överklaga, såsom vissa formuleringar i promemorian indikerar, vill Naturvårdsverket lyfta fram att det är av vikt att frågan om närboendes och ideella organisationers deltagande i den process som regleras av förslaget behandlas. Om endast avslagsbeslut ska kunna överklagas så förnekas närboende och ideella organisationer möjlighet att påverka miljöbeslut i den utsträckning de har rätt till enligt gällande rätt. Naturvårdsverket konstaterar att promemorian inte berör denna fråga.

I promemorian redogörs för artikel 6.1 Europakonventionen med avseende på rätten till domstolsprövning enbart utifrån projektägarens intresse i saken. Naturvårdsverket har ingen invändning mot de resonemang som förs i detta avseende, men vill påtala att även exempelvis närboende och ideella organisationer kan ha ett intresse i prövningen av om ett projekt ska erkännas som ett strategisk nettonollprojekt. Detta eftersom ett beslut om erkännande kommer att vara bindande för prövningsmyndigheterna, exempelvis i en miljöprövning enligt miljöbalken. Enligt promemorian ska ett erkännande av ett projekt leda till att det får en högre prioriteringsstatus i sådana prövningar då det ska anses vara av ett allt överskuggande allmänintresse. Detta kan medföra att projekten i prövningsprocesserna får möjlighet till vissa undantag, under förutsättning att ett antal olika kriterier är uppfyllda, till exempel när det gäller

¹ Se promemorian s. 33.

² Se promemorian s. 4, tredje stycket.

³ Se promemorian s. 35, femte stycket.

miljöpåverkan och miljöskyldigheter som bland annat avses i flera direktiv.⁴ Ett av de kriterier som ska uppfyllas, beroende på vilket direktiv som det är fråga om, är att det ska vara fråga om allmänintresse av större vikt, väsentligt allmänintresse eller allt överskuggande allmänintresse.

Om närboende eller ideella organisationer inte har möjlighet att delta i eller överklaga beslut om erkännande enligt den föreslagna förordningen innebär det en begränsning av deras möjlighet att föra fram synpunkter i förhållande till dagens regler, eftersom frågan om allt överskuggande allmänintresse redan är avgjord i en annan process än miljöprövningen. Naturvårdsverket bedömer att det är centralt att frågan om närboendes och ideella organisationers deltagande i den process som regleras av förslaget behandlas, särskilt mot bakgrund av de otydligheter som finns om vilka typer av beslut som ska kunna överklagas. Naturvårdsverket bedömer att de närboende och ideella organisationer som har rätt att med stöd av 16 kap. 12 och 13 §§ miljöbalken överklaga ett beslut i en miljöprövning enligt miljöbalken även bör ha rätt att överklaga sådana beslut enligt den föreslagna förordningen som kan ha inverkan på beslut i miljöprövningen.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören Johan Kuylenstierna efter föredragning av avdelningschefen Marie Uhrwing.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit enhetschefen Kerstin Åstrand samt miljöjuristen Petter Larsson Garcia och handläggaren Sara Nilsson.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

För Naturvårdsverket

Johan Kuylenstierna

Marie Uhrwing

Kopia till:
agnes.nordwall@regeringskansliet.se

⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (ramdirektivet för vatten), Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (fågeldirektivet) och Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet).